

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ, на предлог Министра унутрашњих дела, благоволео је превисоким указом својим од 17. септембра ове године, поставити:

за писара прве класе среза тимочког, округа тимочког, Ђорђа Стојановића, порезника четврте класе крагујевачког пореског одељења, по његовом пристанку и по молби.

ПМ 21173. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. 17. септембра 1901. године у Београду.

Министар унутрашњих дела, по предлогу начелства округа моравског, а на основу члана 4. закона о хватању и утамањивању хајдука, под 12. септембра ове године, решио је,

да се главе оглашених хајдука: Никодија-Кодемикића, из Доњег Видова, Илије Ђупрића-Куплића, из Бигренице, среза парафинског, Јована Ђорђевића, из Подгорца, среза бољевачког, Симе Достића, из Глоговца, среза деспотовачког, Љубомира Милорадовића, из Пругова, среза пожаревачког, и Владимира Милосављевића, из Каменова, среза млавског, који сви хајдукују у округу моравском — учене свака са по 1000 динара, с тим, да се ове учене издаду као награда, оним лицима, која ове хајдуке похваћају или побију, или их прокажу власти да она то учини.

ПМ 20694. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. 12. септембра 1901. године у Београду.

Милутин Рајковић, ванредни писар прве класе начелства округа крагујевачког, и вршилац дужности писара среза крагујевачког, умро је на дан 12. августа ове године.

ПМ 21112. Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. 14. септембра 1901. године у Београду.

РАСПИС

МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 9238.

16. септембра 1901 год.

Београд.

Свима окупљеним начелствима

Примање болесника наших и страних поданика на лечење у земаљске болнице; утврђивање њихове припадности, и наплата учињеног трошка, регулисани су правилима за среске и окружне болнице и многобројним расписима од којих су за утврђивање припадности најважнији: СМ 1440 од 28. Априла

1881. год. (Санитет. Збор. књ. друга свеска друга, стр. 122), СМ 4715 од 21. Јула 1889. год., СМ 6398 од 28. Августа 1890. год. Па ипак у последње време, учестали су случајеви у којима болнички трошак наших и страних поданика, лечених у нашим болницама мора пасти на терет народног санитетског фонда, само за то, што се, због неуредних исправа и упутница у болницу, или због немарљивости управника болнице или органа извршних власти, није могла утврдити припадност болесника.

Пошто ова немарљива радња одговорних лица у знатној мери штети касу народног санитетског фонда, то сам под данашњим СМ 9238. решио да се сваки болнички трошак који би од данас морао пасти на терет касе народног санитетског фонда за то, што се није могла утврдити припадност болесника, наплати од оног управника болнице, или органа државне полицијске и општинске власти, за кога истрага покаже, да је својим немарљивим вршењем постојећих наредба осујетио благовремено утврђивање припадности болесника.

Препоручујем Начелству, да се стара о тачном вршењу ове наредбе и саопшти је свима подручним полицијским државним и општинским властима и лекарском особљу.

Министар унутрашњих дела,

Н. Д. Стевановић.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ЛОНДОНСКА ЕГЗЕКУТИВНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

За неке мучније крајеве установљене су нарочите вечерње патроле, које су на служби од 5 сати по подне до 1 сат по поноћи, дакле 8 сати без прекида, а у те крајеве рачунају се варошки источни делови Whitechapel и Shoreditch. Овај источни део Лондона сав је огрезао у јаду, сиромаштву, прљавштини и злочину; то су места у која мало који честит човек иде и за која остали Лондон, у колико само то може бити, неће да зна. Узане, бедне улице испуњене су само становништвом најнижега реда ма кога заједничког интереса, било једне народности или једног занимања. Ту живе по групама н. пр. пољски и руски Јевреји, немачки кројачи, Хинези и т. д. Куће су цуне гада, а у њих воде неки уски и поцрнели уласци, којима, рекао бих, не може се краја догледати. Лица сасвим поцепана, жене пијане леже по калдрми, прибијене уза зид. Из оних најгорих јазбина, где се закупљују преноћишта, једни излазе а други улазе, а пуно их је што, немогући још ући, пред њима чекају. Читаве улице препуне су продавница свакојаке старудије (телалнице), у другима су опет пијаце тица, белих мишева пацова и т. д. Ту може да буде убистава, за која се никад не дозна. Деца, која ту заврљају, могу бити увучена у оне мрачне пролазе кућне, да их ту за увек нестане. Са ужасом могу се видети вијадукти и пролази, где је злогласни „Jack the Ripper“ клао своје жртве. Пада у очи, да у том крају нема никаквих кола. То је зато, што би коњи ту морали скапати од глади. Из кућа базди кужни дах, од кога не можете избећи у овим тесним улицама; смучиће вам се, ако што брже не побегнете у коју пиру улицу, где ћете наћи више ваздуха. У овим крајевима патроловање по круговима веома је мучно и пуно опасности.

Позорници (fixed points) имају у вароши дању да мотре над мањим простором од кругова. Они су постављени на нај-

важнијим местима улица, пред јавним здањима и др. и деле се службом такође у два одељења. Прва је смена на позорничкој служби од 9 сати пре до 1 сата по подне и од 5 до 9 у вече, друга од 1 до 5 по подне и од 9 у вече до 1 сата по поноћи. Оба одељења сваке недеље размењују се једно са другим. Позорници морају будним оком пратити све што се пронесе, да приметите ако је што крадено, и да мотре на свако лице које се у пролазу јави као сумњиво.

Што странцу у Лондону највише пада у очи, то је узорита и веома хваљена служба саобраћају. И ту је заведена смена на четири сата. Саобраћајни су позорници на својој тешкој служби од 8 сати пре до 12 у подне и од 4 по подне до 8 у вече, односно од 12 сати у подне до 4 сата по подне. Они могу низ кола зауставити само кад је нужда, гледајући за то најповољнију прилику. Најпажљивији треба му да буде, да се не би затворила која од укрштаних улица. Позорници морају мирно и учтиво да прилазе, да би кога зауставили или што задржали, али не и да хватају коње за узду, јер то може да причини какав несрећан случај, а лако и да изазове против полиције. Ко намерно ма чиме, неовлашћено, спречи саобраћај, бива тужен и, ако је непознат, притворен. Пешацима се, у прелажењу, указује свака помоћ. Где толико кола згомила, да се женскиње и деца не смеју усудити да иду даље, полицаист сам спроводи заплашене поред коња и колских точкова до сигурног места.

Ови позорници саобраћаја задивљавају својом неуморношћу у служби. Са свих страна опкољени хаосом лондонског живота, усред вике људи, лупњаве коња и кола, стоје они на својим местима, на угловима и уличним накрсницама, и леденом мирноћом дају правац свему, али све само знаком, мигом, без речи. Кочијаша се без поговора покуравају и најмањем знаку њихову. Речи нису уобичајене, а не би се ни разумеле уз вику која уши заглушује. При том ови позорници имају још времена да о свему могућном дајду обавештења онима, који их тога ради што упитају. Зато с правом лондонски жандарми зову себе »провиђенем за странце«. Мора им се признати, да су тога заслужни. »Боби« је љубимац публике од реда. Он је у исто време и живи путопоказач, кога свако за пут пита. Често га питају и колико је сати. Увек је учтив, никад обесан; његова су саопштења увек кратка.

Констаблер у односима са публиком има да је увек учтив и пун поштовања и да на најбољи начин одговара онима, који га питају. У свако доба треба да је готов учинити све што му је у моћи и што се да сложити са службом, да би публику задовољио. Ма шта био питан, не сме у одговорима бити прек или набусит, него мора одговарати с највећом пажњом, не упуштајући се ипак у ненужне разговоре. Нарочито према женскињу и странцима мора бити пун учтивости. Ако случајно да какво погрешно обавештење, уобичајена учтивост чини те се то и не осети.

Но ипак као да се нађе по неки жандарм, коме је та учтивост више из себична рачуна. Тако кад је неки немачки полицаист, бавећи се као странца у Лондону, упитао неког врло пажљивог и услужног уличног позорника откуд толика учтивост и љубазност у њих за свако обавештење, овај му одговори: »Па рачунамо да добијемо коју пару, јер смо рђаво плаћени!« А да сви полицаисти заиста нису тако учтиви док им се што не пружи, показује прича једног у Лондону настањеног Немца, који је, нашавши се у неком непознатом му крају, три полицаиста једно за другим питао за прави пут, па му сваки од њих одговарао кратко: Тако право! Како му то није било доста јасно, питао је и четвртог, који му такође даде сличан одговор, и, кад му каза да му је криво за такав одговор, констаблер му рече: Вратите се у Немачку, одакле сте и дошли, ако вам није право! Таких, у осталом, изузетак има свуда.

С највећом смотреношћу мора поступати полицаист кад кога хоће да притвори, јер се лична слобода у Енглеској веома цени. Ако има законских основа за притвор или лишење слободe, то се мора извршити лаким дарнућем рамена дотичнога лица. Униформовани полицаист том приликом каже: »Ви се тражите«, а полицаист у цивили: »Ја сам полицаист и стављам вас у притвор због —«

Ако полицаист није у стању да кога лиши слободe сам, законом је овлашћен сваког од околних лица да позове у помоћ. Тога ради има да каже: »У име краља, позивам вас (каже и име, ако га зна), да мени, полицаистом чиновнику, у вршењу

службе помогнете, да ово лице предам полицијској станици«. Ко такав позив не послуша, крив је за преступ, који се казни новчано и затвором.

Ако би полицаист у вршењу службе, нарочито приликом кад кога лишава слободe, био силом нападнут, има права да се за одбрану своју послужи оружјем. Но само у крајњим случајевима има право да употреби свој кијак (truncheon), пошто су сва друга средства безуспешна остала, па и тада да не удари нападача преко главе, него преко руку и ногу, да би га онеспособио за борбу. И у таким приликама од констаблера се тражи собом потпуно да влада и не сме никако пасти у јарост.

Над свеколиком уличном службом воде надзор и контролишу је сержани и инспектори. Но и виши интенданат често се јавља на улици, а у важним приликама (пожару и т. д.) увек је ту.

Нарочиту службу (special duty), као што је служба одржавања реда у позориштима, на зборовима, утакмицама и јавним продајама, врши у свакој дивизији једна нарочита, резервна жандармерија. Ову чине стари, а који су у служби били увек добри, резервни констаблери, сержани и резервни инспектор, који за то имају умерен додатак. На јаци од капута носе писме: R. У осталом мало се који годинама старији жандарм може видети на улицама лондонским, јер се жандарм који одслужи 17 година, махом узима за позорника многобројних музеја и јавних скупова, где такође има додатак.

Свакој дивизији придаје се, даље, неки број полицаиста цивилно одевених (plainclothes сержани и констаблери). Они патролују према заповести, коју сваког дана добијају од претпостављеног им локалног инспектора из дивизионе канцеларије (Divisional-Office.)

Пада у очи, да на улицама лондонским нема жандарм-коњаника. Свуколику тешку службу отправљају само жандарми-пешади. Дивизиони унутрашње вароши немају никакве коњичке жандармерије, па ни старешине нису на коњима. Но дивизиони који су по периферији (Outer-Divisions) имају извештан број полицаиста коњаника, и код њих су како инспектори тако и виши интенданги на коњима. Од прошле године коњи се набављају из Канаде и плаћа се један 25 L (600 динара). Но у свему Лондону има свега само око 300 полицаиста на коњима. Сваки коњаник носи пар гвоздених ланаца као резервну узду, да их одмах коњу намакне, ако му каише ко злонамерно пресече. Коњаници (mounted men) су такође дневно 8 сати на служби, и то 3 сата, по правилу од 9 пре до 12 у подне, у коњушницама, а 5 сати на служби патроловања. Ово патроловање (dispatch duty) обично започиње тек по заласку сунца и прописује се сваког дана. (Наставиће се)

ПРИЈАВА СТРАНАЦА У ФРАНЦУСКОЈ

Установа личне пријаве странаца у Француској — месној полицијској власти — није давнашња. Она је постала тек у новије доба услед неопходне потребе за јавну безбедност.

Полиција, као установа јавне безбедности, треба и мора добро да познаје, не само људе — домородце — који су својим рођењем, положајем и занимањем, стално везани за место, у коме она врши своју улогу, већ тако исто, па још и од веће је важности за њу, да познаје и странце, који долазе или само пролазе, било ради каквог посла било ради простог уживања. Ово је потребно с тога, што се међу таквим лицима — странцима — налазе врло често највећи зликовци и варалице, који својим преласком најбржим средствима — жељезницом и лађом — у страну државу заварују траг свога казнивога дела и избегавају заслужену казну, а што је најопасније по само друштво, у коме су дошли — често продужују и у новоме месту вршење кривичних дела, гледајући, да и одатле умакну у ново и поново своје намере извршују. Па зато је и за полицију врло важно, да добро позна тај елеменат, са којим ће неминуовно имати посла.

Како ове установе, као још и многих других корисних за само вршење полицаистичке службе, на жалост за сада још нема код нас, а жеља је наша, а и сама потреба то захтева, да се што пре установи, — то у намери, да ово послужи као грађа и материјал за исту, изложићемо овде и упознати наше читаоце

са овом установом онако, како она постоји у Француској и Паризу, где смо имали прилике, да се са њим из ближе упознамо на самој месту.

* * *

До 1888 год. странци у Француској нису имали никаквих обвеза ни дужности, да се лично пријављују оној полицијској власти, где мисле да се настане на краће или дуже време, било да ту врше какву професију, било да живе као рентијери. Могли су комотно доћи у ма које место француске, ту остати колико хоће, прећи у друго, треће и т. д. бавити се свуда по својој вољи, а да ни у једном од њих полиција не сазна ништа више о њима, до само оно, што им сопственик стана где су одсели, у пријави означи.

Било је дакле онако, како сада постоји у нас.

Овим је у многоме олакшан прелазак странаца, а нарочито злочинаца и варалица, у Француску и њен центар Париз, јер су били сигурни, да се тамо немају никоме ни за шта пријављивати, да им нико неће тражити обавештења о прошлости, ни шта мисле у будуће радити, од чега живети, а још мање изискивати и доказе о својим наводима.

Услед тога настала је велика навала сумњивих лица, варалица, допова и т. д. Сви су они задавали француској а нарочито париској полицији, доста мука, брига и посла.

Осетила се дакле потреба, да се, ако не са свим, а оно бар на извесан начин у неколико спречи долазак оваких проблематичних лица. У том циљу издан је декрет од 2. октобра 1888 год. о бављењу странаца у Француској, по коме су сви странци дужни, да се лично пријављују полицијској власти онога места, где буду дошли да живе, било на краће или дуже време. Овај је декрет и сада у потпуној својој важности.

Пријава се подноси у року од 15 дана од дана доласка.

У пријави мора се означити ово:

1. своје име и презиме,
2. име и презиме својих родитеља — оца и матере,
3. народност и чије је државе поданик,
4. место, дан, месец и годину свога рођења,
5. последње место свога становања,
6. своју професију — занимање и средства за издржавање,
7. име, године старости и народност своје жене и малолетне деце, ако се и они са њим налазе, и
8. улицу и број куће где станује у времену кад ову пријаву подноси власти.

За доказ својих навода у пријави и идентичности своје, странац мора показати на увиђај *јавне исправе*, којима се његови искази утврђују. Ако ових нема, може му се оставити извештај рок, ради набавке истих.

О учињеној пријави добија *реверс*, у коме се налазе попуњене све горње рубрике по пријави још са назначењем јавних исправа, којим је утврђена истинитост пријаве и идентичност лица.

Реверс треба чувати за доказ учињене пријаве, а сем тога мора се увек показати на захтев ма кога органа власти. Ако се реверс не може показати, претпоставка је, да се особа није пријавила власти.

О свакој промени стана, странац је дужан да извести власт. А тако исто пре но што оде из досадањег места становања у друго које, било да се налазе на територији француске или не, — дужан је такође да јави власти, као и где мисли да отпутује ради бављења на краће или дуже време.

Кад из овог места оде у које друго, а из њега у треће и т. д. која се налазе на територији француске, дужан је да у свакоме од њих учини нову пријаву онако, како је напред речено. У осталом, за промену стана и пре промене места становања, важи све оно, што је горе речено.

Пријаве странаца уводе се у нарочити *регистар за странце*.

За оваке пријаве и добивени реверс *не плаћа се никаква такса*.

Када странац не испуни формалности, које се траже овим декретом, или када учини што противно одредбама овога декрета, казни се *истушно*, а сем тога Министар Унутрашњих Дела има право, да, ако нађе, да је такво лице опасно по јавни поредак, да га протера са територије француске, било на свагда или на извесно време.

Казна прогонства може се применити чак и за саму непријаву или ако није учињена у прописаном року, па ма то

лице иначе било у сваком погледу исправно. На сваки начин, да при решавању овога утичу још и друге околности, које оправдавају ову меру јавне сигурности. Како ове установе нема у свима државама то се скоро у свима књигама, које служе странцима као вођа при путовању по Француској и њеним варошима, нарочито скреће пажњу на ову обавезу пријављивања, као и последње непријаве, и упућује, да се пријаве свагда лично врше, како се неби изложили непријатним последицама, које можда не би имали, да су знали, какву је обавезу требало испунити.

И већина странаца зна ово, па се и пријављује. Но ипак има их доста, који избегавају пријаву, само што се такви не могу дуго задржати у Француској. Чим се ухвате, одмах се казне и протерују.

* * *

Ако странац сем становања хоће још да у Француској врши какву професију — упражњава радњу, трговину или води индустрију, онда је дужан такође да учини пријаву, испунивши све оно што је напред речено, — само што овде рок за пријаву није 15 дана, већ је краћи, 8 дана. Иначе све остале формалности и овде се траже.

И ове се пријаве уводе у одвојени *регистар*, а за пријаву и реверс *плаћа се такса* у 2⁵⁰ дин.

За оваке странце важи закон од 8. августа 1893 год. (који је и сада у потпуној сили и важности) о бављењу странаца у Француској.

Овим се законом ишло још и на то, да се заштити народна радиност, занати, трговина, индустрија, а нарочито радничка класа од навала и конкуренције странаца, те зато су и одредбе о пријави, а и саме казне, много строжије но код пријава напред поменутих.

Ова заштита има своју санкцију у томе:

а) Што обавезује све те странце, који су дошли да зарађују себи живот у Француској, па и просте раднике, да се уредно и на време пријављују власти. Па пошто се пријаве и добију реверс о учињеној пријави, онда тек могу себи тражити посла: предузети какву радњу или ступити код другог у рад, ради свога издржавања и опстанка. Не учини ли овако, већ и без реверса о учињеној пријави предузму ма какав посао, одмах се казне и протерују.

б) Што је свима лицима, која имају потребе за радну снагу, стављена обавеза, да не могу нити смеју узимати странце ни за какав посао ни рад, док се претходно — реверсом — не увере, да су се исти уредно пријавили. Поступе ли противно овоме, казне се истушно, а такви се странци поред казне могу још и протерати. Овим су дакле домородци у неколико заштићени од навале странаца, јер се за њих ове формалности не траже, па према томе онда је и лакше узимати њих за рад, но странце, јер се тиме лица, којима је радна снага потребна, не излажу никаквој казни, што би им се десило, кад би узели странце, који се нису пријавили. Тиме је у опште отежано странцима, да могу себи наћи зараде, јер свуда, где је затраже, прво им се тражи реверс, па онда даје посао. На тај начин принуђени су, да на ком другом месту, у другој којој држави, где се све ово не тражи, — затраже себи зараде на штету домородаца те државе.

Строжије одредбе налазе се у овоме:

За сваку промену стана или места становања, мора се учинити нова пријава најдаље за два дана.

Ко се не пријави у року одређеном овим законом или ко на позив власти не покаже реверс о учињеној пријави, казни се новчано од 50 до 200 динара.

Ко намерно учини нетачну или лажну пријаву, казни се новчано од 100 до 300 динара, а сем тога може се протерати из француске било на свагда или на извесно време.

Ако се овако једном протерано лице врати понова у француску без одобрења Владе, казни се затвором од једног до шест месеци. Иста је казна и за лица, када се врате у француску, пре истека рока прогонства. По издржаној казни, таква се лица поново протерују.

Новчане казне, које се овим законом изричу, иду у корист касе оне општине, у којој је странац живио. Овим се подстиче, да и сами грађани те општине таква лица проказују власти, јер ће се изречена и наплаћена казна употребити на опште добро и корист њихове општине.

(Свршиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

ЂЕЛИЈА БР. I.

(из ЗАВЕЛЕЖАКА ЈЕДНОГ ПОЛИЦАЈЦА)

(Наставак)

- Ниси, ваљда, могао ноћас што сазнати?
- Баш ноћас.
- Како то?
- Снивао сам.

Ова наивност Кузманова поремети ми, за час, све планове.

После одлучности с којом је говорио, очекивах врло важна саопштења, а он ми ево прича о сновима...

Ил је одвећ наиван, или је преко мере препреден, помислих и нехотице, наређујући апсанцији да затвори Ђелију.

- Зар нећеш да ме саслушаш, господине...
- Хоћу, али мало доцније.
- Е, па, добро, добро.

* * *

Када сам, од прилике, после једног сата, позвао себи Кузмана, он ми тада исприча ово:

— Тек што је апсанција затворио синоћ за мном врата, спопаде ме од једанпуг неки неодрживи дремеж. Покушах, да га се отресем, трљањем очију и мишљењем о опасности у којој сам, али то не поможе. Очи ми се просто саме склапаху, те се тако, и против воље, испружих по поду, а у брзо и заспах. Оно, право да ти кажем, господине, нисам баш одмах заспао, већ сам прво пао у неко стање слично полу-сну или бунилу, не знам ни сам како да га назовем, јер сам, чини ми се, и спавао и бдио. Као да ме неко мртвило обузимаше. Од једном, ах тај тренутак не могу никад заборавити, обрте се поред мене, Бог једини знаће како, јадни Танасије. И сад ми се диже коса у вис, кад се само сетим, како је страшно изгледао са његовим пресеченим гркљаном. Она рана, модра као чивит, захватила целу предњу страну врата, а јабучица само што није испала. Лице му пак беше жуто као восак, а при том необично благо — баш као у неког светитеља. Да ли од страха или од чуда, тек ја остадох запањен услед ове појаве. Хтедох се прекрстити, али не могах ни руком мрднути. Моја запањеност постаде још већа, кад Танасије отпоче мицати уснама и давати ми руком знак да му запушим ону руку на гркљану. Не смедох га, у томе тренутку, ни добро погледати, а камо ли дотаћи га се. Покушах да вичем, али без успеха. Као да ми усне беху слепљене. Док се ја упињам да дођем к себи, приђе ми Танасије, леже уз мене и, лепо се сећам, дохвати моју руку па је положи на свој гркљан, проговорив тек тада:

- Небој се ништа Кузмане.
- Ах, Танасије брате, је ли ово сан или јава? Је ли могуће да ти ниси убијен, нити ја затворен и окован? Ах говори молим те.
- Шта, зар си и окован? Ну, то није ништа. Опет ти велим небој се. По несрећи, ја сам јуче убијен, и то грозно... преклан као неко живинче, али ти то ниси учинио, већ неко са свим други... ти га већ знаш... оног нашег дужника и бив. ортака... Трајка... што нас је увек плашио својим зеленим очима... Трећег дана по убиству, управ сутра, он ће бити ухваћен, а тебе ће пустити у слободу. Дотле, пак, претрпи се. Трпим, најзад, и ја, јер ова моја рана неће зарастати све док њега не ухвате. Сад спавај мирно и веруј у Бога....
- Молим те, Танасије кажи ми само још једну ствар. Шта је било с новцем?
- Новац је.... али то ће ти већ власт казати, одговори ми он, и у том га моменту нестане. Мислио сам, да одмах устанем и зовем кога, те да му ово испричам, али се нисам могао маћи с места. У брзо после овога тврдо сам заспао и спавао, што не кажу као заклан све до јутрос.

— Ево ти ово испричах, господине, па сада ради шта хоћеш. Што се мене тиче, ја тврдо верујем, да ћу сутра бити пуштен из затвора.

* * *

Никада нисам веровао у снове, али ово казивање Кузманово, потенцирано, нема сумње, мојим ранијим рефлексима,

учини, да истрагу управим и против Трајка, и ако за то, строго узев, нисам имао законских разлога. Ако ништа друго, бар ћу га питати о његовим материјалним односима са убијеним и окривљеним закључих у себи и послах му жандарма с позивом. После пола сахата, врати се жандарм с извешћем: да је Трајко још пре 3 дана отишао од куће, и да се још није вратио. Распитивањем код суседа, није могао, вели, сазнати место у које је отишао, али је сазнао, да чешће одлази у оближња села ради куповине стоке, коју после препродаје на оvd. тргу.

Већ један важан основ подозрења, закључих ја, и саслушах одмах жандарма. Овоме саслушању следовала је у брзо и наредба за тражење Трајково по Београду и околини, али је ово остало безуспешно. Од Трајка не беше ни трага ни гласа. Као да је у земљу пропао. Зато време пак, ја сам се и радовао и плашио. Радовао сам се што га нема, и плашио се, да са свим не побегне. Али, кад се о Трајку није могло ништа сазнати ни до 6 часова у вече, не могах одолети, а да не пошљем депешу свима полицијским властима за његово тражење.

— Бојим се, да нисте предухитрили, рече ми члан М... када му ово поднесох на потпис.

— Примам сву одговорност, одговорих му одлучним тоном који је, признајем, пре потписао из сна Кузмановог, но из моје иследничке вештине.

* * *

— Данас је трећи дан, биле су прве речи, које сам, не знам зашто, и потпуно за себе, изговорио сутра дан, одмах чим сам се пробудио. Идући доцније у канцеларију, рачунао сам, и то поуздано, да ћу тамо затећи Трајка, или, бар, депешу о његовом хватању и затварању. У место свега тога, апсанција ме дочека на улазу у главну полицију и саопшти ми: да се Кузман ноћас опасно разболео, те га је с тога дежурни члан морао упутити у болницу Лекар је, вели, константово запалење мозга, и изјавио, да ће тешко остати жив. Болесник је у бунилу непрестано помињао Танасија и Трајка показујући, том приликом, на своје окове и претећи овом последњем стиснутим песницама. Апсанција још додаде, како му његово дугогодишње искуство допушта веровање: да Кузман није крив...

— Само да се ухвати тај несрећни Трајко, па ће се одмах све расветлити заврши он свој, по мене тако важан рапорт.

Ова новост о болести Кузмановој, необично ме је потресла. Почех себи пребацивати, што сам у почетку био онако општар према њему и вајкати се због моје пренагљености. Па још ако умре, као што је лекар изјавио? Зар тада ја нећу бити његов убица? Зар ме у будуће неће грести савест, што сам, неразумевањем своје дужности, убио једног, потпуно невиног човека. Та ово је горе од обичног убиства, јер се ово свршава за неколико тренутака, а ја сам моју жртву мучио пуна 2 дана...

Све ове мисли сенише ми за час у памети, и то тако нагло, да сам се озбиљно уплашио. Побојих се, да и ја не одем за Кузманом. Тек кад сам се мало прибрао, а то је било после једно 10 минута почео сам о свему зрелије размишљати, и резултат тога размишљања, у неколико ме је утешио. Дошао сам до закључка, да страдању Кузмановом нисам толико крив ја, колико срески начелник, који је онако категорички тврдио, да је он заклао Танасија.

Утешен мало овим, дохватим акта истраге и почнем их читати, и ако сам их већ на памет знао. Хтео сам још једном проветрити све оно што стајаше „за“ и „против“ Кузмана, а кад сам са тим био готов, узвикнуо сам и тужно и задовољно: „Па ипак ће Кузман бити одговоран пред законом, ако се Трајко не би ухватио, или ухваћен, не би ништа признао.“

Остатак дана провео сам у прибирању извешћа о Трајку и очекивању депеше о његовом хапшењу, али ову не дочеках, и ако сам у канцеларији остао све до 8 часова. Полазећи кући, и против воље се насмејах тврђењу Кузмановом; да ће убица бити ухваћен трећег дана по извршеном злочину.

Сиромах Кузман у сваком је случају, дакле, свршио.

* * *

Могло је бити од прилике 5 часова из јутра, када неко доста нагло закуца на вратима мога стана четвртога дана по

убиству Танасијевог. На питање ко је одговори један одсе-
чан глас:

— Жандарм из управе са писмом дежурног члана. Обукох
се на двоје на троје, и отворих врата жандарму, који ми пре-
даде писмо ове садржине:

— Господине,

— По вашој синоћној молби, шаљем вам депешу, коју сам,
пре једног сахата, примио од среског начелника са Умке, че-
ститајући Вам, у исто доба, овако сјајан успех у истрази, која
нас је све интересовала.

Ваш М... В...

Депеша среског начелника, гласила је овако:

— Синоћ, око 11 часова, по депеши управиној Бр. 13201
нарочито одређена стража, ухватила је, и то на самоме месту
извршеног злочина, Трајка Н... спекуланта, који је признао, да
је, пре 3 дана, заклао Танасија Петровића, бив. спекуланта из
Београда. Код њега је нађен и сав новац, који је од убијеног
упљачкао.

— Молим за наређење: хоћу ли га тамо спроводити, или
ћу ја продужити даљу истрагу? — — — — —

Жандарм, који ме је посматрао за све време читања, морао
је доћи до са свим рђавог закључка о моме душевном стању,
јер сам, по свршеном читању, бар 10 пута, прешао с једног на
други крај собе, па тек онда стао пред њега и викнуо колико
ме грло доноси:

— Разумеш ли да сам био у праву?

— Разумем, г. писаре.

— Шта разумеш?

— То што сте казали.

— А шта сам казао?

— Готово ништа.

— Баш си ти једно ништа; хајд у управу и кажи де-
журном члану да ћу одмах доћи.

— Разумем.

(Свршиће се)

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белоа.

7

— Ми морамо, одговори др. Рено полако, али оштро на-
глашујући сваку реч, кривицу браколомства ставити у протокол
полицијским комесарем.

— О-о, не, не! узвикну госпођа Шасен дршћући це-
лим телом.

— Видите, какав утисак тако што чини, рече адвокат
своме клијенту. Ја сам то добро предвиђао, и с тога се тако
дуго устезао, пре него што сам вам именовао моје — моје
средство.

— Али ми се не смемо устезати, да употребимо ваше сред-
ство, само ако је добро, одговори барон, који, изгледа није
много полагао на премишљање госпођино. На путу доведе го-
спођа је Шасен обећала, да ће се повинovati вашем савету;
она ће јамачно увидети, да према таквом човеку нема места
штедњи.

— А ако се он према мени буде борио истим оружјем?
упита она готово нечујно.

— Како да разумем то, госпођо? упита адвокат, док је
барон Роберт само погледа, не рекавши ништа.

— Ја мислим, рече она, он ће се разљутити и —

— Да ће се завести до каквог крајњег поступка? Ах! ја
не могу никако више да вас познам, храбро моје дете! Тај не-
ваљалац је одиста морао... Али, укратко! Такви разлози не могу
важити! Страх вас је опет савладао.

— Зар то није појмљиво? Нападам га, пре него што сам
му објавила рат, хватам се средстава тако насилне врсте, да
се чак и господин адвокат премишљао, хоће ли ми их саопштити
или не! Ви ме, дакле, предајете његовој милости или немилости
у нашем стану, у који се он ипак може вратити, чим буде хтео.

Барон хтеде да одговори. Др. Рено га умоли једним по-
кретом да ћути.

— Ви се врате у нашим намерама, госпођо, рече он. Од
онога часа, кад се будете имали бојати насиља, вашем ће мужу
бити забрањен приступ у ваш стан.

— Ето видите, рече барон смећећи се, с намером, да са-
свим умири младу жену.

— Чекајте, да вам тачно изложим, на који ћемо начин
поступити, настави др. Рено. Ја ћу начинити у ваше име тужбу
за развод. У моме писму изложићу најважније жалбе, које ви
износите против свога мужа: да вас напушта, вара, да се бави
ван свога породичног огњишта. Ви ћете лично предати ту тужбу
суду. Председник тога одељења је спреман човек, као чији спе-
цијалитет важи вођење брачних парница. Јамачно неће бити
премештен, пре него што добијемо нашу парницу. Код првог
саслушања сте сами са председником и судским писарем. Да
би одговорио формама законским, он ће учинити неколике из-
јаве незнатније природе, саветоваће вам, на пример, измирење.
Али ви се нећете завести. На то ће он наредити, да дођете
пред њега са својим мужем. Од тога тренутка, дакле још пре
другог позива, може наредити, да се ви, до даље наредбе, уда-
лите из стана Луја Шасена и да смете узети за себе други стан.

— Изврсно! узвикну барон и стаде трљати руке. За који
је стан најбоље, да се одлучи госпођа Шасен?

— Она може да остане у својој кући. Кућа у којој сада
станује, њена је, зар не?

— Разуме се, као некадања кућа њезина оца!

— Врло добро. Суд неће у том погледу чинити никаквих
тешкоћа. У опште се допушта тужитељци, да остане у брачноме
дому, чим је он њена својина.

— Ако госпођа Шасен остане у кући, онда ће њен муж —

— ... Морати настанити негде на другом месту — са-
свим тако!

— О-о! то чини он и без тога! рече барон.

— Али га ништа не спречава, да се врати. Али ако је,
на против, од стране суда издата таква наредба, онда му је по-
вратак пресечен; а ако се не би хтео повинovati, дакле ако
би хтео код госпође да остане или да јој се врати, госпођа се
треба само ставити у заштиту каквог полицијског комесара или
другога представнику власти.

— Изванредно, изванредно! викао је Барон Роберт, чије
се дивљење према правди пењало до одушевљења. Е, па сад
сте, драго дете, ваљда умирени?

— У неколико, јесам, рече она тихо, само да не би порицала.

Адвокат узне опет реч, обраћајући се госпођи Шасен.

— Под таквом заштитом настаните, да се одмах предузме
ислеђење. Овамо спадају сва потребна писмена за доказивање,
именовање имена и стана оне жене, коју означајете као сукривца
вашега мужа, именовање места и времена њихових састанака.

— Дакле, драги докторе, рече барон, кога ништа није из-
вело из његова мира, сад смо, отприлике, начисто. Ви ћете са-
ставити тужбу за развод — повешћете парницу — као што
видите, сасвим сам добро упамтио ваше termini technici... А,
међутим, ја ћу се бавити прикупљањем доказа о кривици... Из
милосрђа према кћери доброга Лорантија, кога сте и ви по-
знавали, немојте да губимо времена! За то вас молим још веома
много и нарочито.

Чврсто убеђен, да ће тужба за развод имати успеха, и
то за најкраће време, оде он од адвоката.

Са својом ствари много мање сугурна, ишла је госпођа
Шасен поред њега из канделарије.

IV.

Барону Роберту не би било тешко, да прибави податке о
Лују Шасену преко једне од многих агентура за обавештавања,
које, према својим објавама, у породичном интересу, бде над
појединим лицима, која им се означае.

Али пошто му није била непозната непоузданост овакве
приватне полиције, коју права полиција нити признаје, нити
радо гледа, предузео је, да сам отпочне и изврши сва трагања.

Томе је послу приступио он веома умешно и опрезно и
брзо је био тачно обавештен о начину живота Луја Шасена.

Луј Шасен је новцем своје жене прибавио себи сав луксуз,
који може један човек да има и да ужива; он је са лепим же-
нама из позоришта, женама из полу-света, финије и простије
сорте, начинио познанства и склопио односе, али је од некога
времена »дошао у ред« — како веле, то јест: он не прелеће
више од какве плавуше дрској риђокоси, па онда опет каквој
смеђој, него је сада држао праву љубавницу, којој је гужвама
поклањао банкноте, које је некада само појединачно давао. Жена,

која је уживала то одликовање, била је госпођица Икс, она која је познанство било Берти Моклеровој онако судбоносно. Госпођица Икс, о којој би понеке даме чак хтеле знати, да је не само у својој другој младости, него да се шта више већ налази на крају ове, била је при свем том сунце, које се показивало још изванредно жарко и пламено, а у своме се занату још врло добро разумела.

Друге опет нагађају, да се Луј Шасен само због тога показује издапан према госпођици Икс, јер је имао да плати неки стари дуг код ње. Пре његове женидбе, веле, она му је често позајмљивала новаца, пошто је тада био убоги ђаво; с тога је и било само право и у реду, што се он сада за то одужује.

Барон Роберт је дакле, без сувише велике муке, по своме схватању, констатовао јавно, тако рећи, очигледно браколоство.

Међутим је адвокат саставио тужбу, која буде поднесена суду, на што председник, као што се и очекивало, досуди госпођи Шасеновој право, да остане сама у своме дому, а њеноме мужу забрани свако узнемиравање овога. У исто време пошље преко судскога служитеља оптуженоме мужу позив за први четвртак.

Требало је сад, пре пошљања тужбе, прибавити фактички доказ о кривици, да не би Шасен добио времена и омео истрагу. Али је изгледало, да то не прави никакве тешкоће, јер је позив требао бити послат само три дана пред одређени рок.

Без оклевања, дакле, однео је барон Роберт лично тужбу госпође Шасенове суду. Код учешћа, које је у овој ствари узео тако опште омиљен и поштован човек, није могло изостати, да истражни судија и државни тужилац изиђу из своје обичне резерве и полицијском комесару надлежнога кварта даду унапред наредбу, да ствар отпочне.

Сад барону није више успех изгледао сумњив.

Чекао је два дана, да би дао полицијском комесару времена за утврђење браколостног деликта; затим оде своме адвокату.

— Па, јесмо ли успели? упита, улазећу у канцеларију др. Рено-а.

— Господине! одговори адвокат са уздахом, бојим се, да нисмо пошли погрешним путем.

— Да нису моји наводи нешто били погрешни;

— Нису. Да Луј Шасен своје слободно време и своје ноћи проводи код госпођице Икс, истина је.

— Комесар га је код ње нашао?

— У једном будоару, који се судара с њеном собом.

— Па? Шта вас још буну?

— Околност, што су недостојали сви знаци, по којима би се могао закључити такав деликт.

— Па ви сте ми сами казали, да је довољно, да комесар у соби, коју разгледа, нађе доказе, да је деликт извршен или је требао бити извршен, или се обично врши.

— Ама ја вам баш то и кажем, да од таквих доказа није нађен ни један једини, а они су нам ипак неопходно потребни, чим није било могуће утврдити сам деликт.

— Како? Кад се докаже, да је усред ноћи код ње! Шта би могао он код ње тражити?

— Замислити се тако може! Али то није казао ни он нити ико од његових пријатеља.

— Пријатеља?

— Па да! Он је са собом био довео два присна пријатеља: банкара Бишена и кнеза Зома. Као што видите, ја сам тачно обавештен. А госпођица Икс је позвала била читав женски квартет!

— Дакле одмах en gros! Знате ли имена тим дамама?

— Бар њима двома — оне су ове зиме веома у моди, увек су заједно, јер ко хоће једну да види код себе, мора другу да узме као приде.

— Како се зове тај племенити пар?

— Ружин пупољак и Златна киша.

— Сасвим идилски! Остале вам даме нису познате?

— Трећу сам морао да погодим. Пикантна, смеђа особа и даровита уметница, али што се тиче четврте, ту се чувала нарочита тајна — кажу да је из најбољег друштва! Знам само, да је велика, круна и врло лепа, а и још слободна.

— Ах! врло добро! Па то је изврсна партија! Али међутим је јасно, да господину комесару није ништа недостојало за утврђење деликта — или се браколоство зар може оправдати, кад се врши у четворо?

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар, послао нам је на расправу једно овакво питање:

Изменама и допунама у законнику о поступку судском у кривичним делима од 26. јануара 1901. године, а на име: новим §. 325, а истога поступка, који је ступио у живот 26-ог фебруара исте године, прописано је:

«Трошкови означени у тачци 4 и 5 §§. 322. и 325. кривичног поступка, наплаћиваће се из имања осуђенога, а ако овај нема засебног имања, већ је у заједници са оцем, онда ће се ти трошкови наплаћивати из имања очева, ако су дела учињена из користољубља.»

Овај писар моли нас за објашњење: да ли се овај законски пропис односи и на она лица која су пре његовог постанка учинила казнима дела из користољубља, или ће се исти односити само на она лица, која таква дела буду учинила тек од дана када је овај закон у живот ступио?

На ово питање ми му одговарамо:

По нашем мишљењу, које ћемо мало ниже и поткрепити, нови §. 325 а кривичног судског поступка, треба у свима случајевима, при извршавању наплата кривичних трошкова у њему означених, а по пресудама Судским које су донете после дана његова ступања у живот, примењивати онако, како он сада гласи, без обзира на то, што су кривична дела из користољубља, због којих се наплата трошкова сада тражи, учињена пре његова доношења и ступања у живот.

У потврду овог нашег мишљења, а ради оних читалаца, који ће можда казати: «да закони немају повратне силе», и, да је са тога ово наше мишљење противно томе правилу, — наводимо следеће разлоге, саобразно објашњењима г. Светозара Јањића, судије Касационог Суда, која су штампана у бројевима 19 и 23. «Полицијског Гласника» од 1899 године, а која се односе на измене и допуне грађанског суцког поступка од 1898 год. у колико се оне односе на извршење јавних продаја.

У тим својим објашњењима, г. Јањић, између осталог казао је:

«Закон постоји правило: да закони немају повратну силу, које је правило унесено и у §. 7. нашег грађанског законика, као и да нови закон не треба да вређа раније стечено право; али, постоји овет и једно и друго правило: да формални закони — у овоме случају грађански поступак — имају ту привилегију, да имају повратну силу, и, да за расправу грађанских спорова важи увек садањи грађански поступак.»*) У даљим излагањима својим, г. Јањић је доказао, да је ово правило — да формални закони имају повратну силу — и у закон унесено, а на име у §. 2. уводног закона од 20. априла 1865 године, којим се уводи у живот устројство судова и законци: о поступку судском у грађанским парницама и о поступку судском у кривичним делима.

Као год што то правило — да формални закони имају повратну силу — вреди за гра-

*) Види страну 8, Теорије грађанског поступка од Андре Ђорђевића (прва половина).

ђански поступак, вреди оно по нашем мишљењу тако исто и за кривични поступак, јер је и тај поступак само један формалан закон, као што је и грађански поступак. То исто правило унесено је и за кривични поступак у поменути уводни закон од 20. априла 1865 године, а на име у његов §. 4. који гласи:

«Такође и сви кривични предмети, који се у ислеђењу затеку код полицијни власти или окружних судова, у време, кад законик о поступку судском у кривичним делима почне важити, доследиће се и пресудити по правилима овога законика.»

Из изложенога и прописа у §. 5 и 6 истог уводног закона, види се, да је и законодавац усвојио оно правило о повратној сили формалних закона.

И, према томе, и законик о поступку судском у кривичним делима, као формални закон, има повратну моћ, те с' тога, сва извршења за наплату кривичних трошкова по пресудама судским које су изречене после ступања у живот нових измена и допуна у томе закону, имају се извршити по тим новим изменама и допунама, без обзира, на то, што су кривична дела из користољубља учињена пре него што су те измене и допуне унесене у закон и у живот ступиле. А, по оним пресудама судским, које су постале извршене пре ових измена и допуна, наплата кривичних трошкова треба извршити по поступку који је у то време важио.

* * *

Од једног општинског писара, добили смо једно овакво питање:

У првом ставу члана 41. закона о устројству општина и општинских власти, стоји: «У месту где је председник, он је прва месна власт а у другим местима (селима) кмет.»

У петом ставу истога члана стоји: «да непослушног може ма ко од њих осудити на затвор од двадесет и четири сата, или од једног до шест цванцика новчаних казне.»

А, шести одељак тога истога члана гласи: «пресуда кмета, одмах се извршује».

Овај писар пита нас сада:

Може ли према наведеним законским прописима и председник општинског суда изрећи овакву казну спрам непослушног лица, усмено, без писмене пресуде, и казну одмах извршити, кад је то право дато сваком сеоском кмету, или не може?

На ово питање ми му одговарамо:

Одредба првог става горе поменутог законског прописа сасвим је јасна. По њој је, у месту где је председник, он прва месна власт, а у другим местима селски кмет.

Према томе, и 5-ом одељку именованог члана 41. закона о устројству општина и општинских власти, за кажњавање непослушника, имају једнаку власт, како сеоски кметови сваки у своме селу, тако и председник у своме месту становања. Само ни један од њих не може непослушника сџм судити нити над њима усмене пресуде изрицати. Сџм кмет или председник не може кривице непослушника извиђати и судити, за то, што овај исти законски пропис (пети одељак члана 41.) у својој другој реченици вели:..... «пошто претходно призове бар два одлична сељака, кућне старешине, и у присуству њином ствар извиди и пресуду изрече.» По томе, кривицу непослушника, и кмет и председник треба да извиди у присуству два грађанина — одлична сељака и кућне старешине — па, да у њином присуству и пресуду изриче, али те пресуде никако не могу бити усмене; јер, према закону и Уставу, нико не може бити осуђен док не буде саслушан. Према томе, и овакви изгредници, које кажњавају сеоски кметови, или председник општинског суда када дејствује као кмет свога села, морају бити кратко саслушани и писменом пресудом на казну осуђени. На саслушању и целом извиђању кривице дотичнога лица, као и на пресуди којом се дотични осуђује на казну, треба да се као присутни потишну и она два грађанина о којима је горе реч.

Све пресуде овакве врсте, и кметовске и председничке, заводе се у деловодни протокол општинског суда, а по предпоследњем одељку члана 41. закона о општинама, одмах се извршују; али, по последњем одељку, тог истога законског прописа, сеоски су кметови, ако у оваквим случајевима својом радњом учине какву противзаконитост, одговорни за то председнику општинског суда, а председник општинског суда и кметови, одговорни су непосредно надзорној државној власти, за противзаконитости, ако би какве учинили.

* * *

На питања једног полицијског писара, одговарамо му:

I.

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 17. августа 1898. год. П.Њ 17.247, наређено: да полицијске и општинске власти не узимају на одговор и не кажњавају учитеље за иступе које они учине у њиховој службеној дужности, већ, да примећене неправилности и неуредности учитеља у њиховој дужности, саопштавају

Господину Министру Просвете и црквених послова, на оцену и решење;

II.

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 29. марта 1899. године П.Њ 6900, наређено: да полицијски чиновници не наплаћују дијурну по закону о трошковима управних власти, и за оне своје изласке, које учине према наређењу члана 15. закона о зборовима и удружењима, приликом држања зборова: од стране еснафа, хуманих удружења и т. д. пошто се ти изласци чине искључиво по службеној дужности.

III.

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 10. априла 1899. године П.Њ 8534, наређено свима полицијским и општинским властима: да оне у будуће, при подизању државних и општинских зграда, у својим подручјама, увек стављају предузимачима као услов, да за подизање тих зграда употребљају искључиво и само српски (рипањски) цемент; и,

IV.

Да би се стало на пут прикривању капитала од порезовања, од стране појединаца, који код полицијских власти потврђују исправе о својим примањима и у опште правима од вредности, Министар Унутрашњих Дела, расписом својим од 9. априла 1899, године П.Њ 8434, наређено је свима полицијским властима: да оне у будуће, при свакој потврди оваквих исправа, шаљу од истих исправа свакад надлежном пореском одељењу по један примерак у пренису, према члану 42. закона о непосредном порезу.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИСКОГ АЛБУМА

— НАЧЕЛСТВА ОКРУГА СМЕДЕРЕВСКОГ —

Лазар Богдановић-Селевчанин. — Престоница и друга већа места у отаџбини пате од кесароша, али села пате од лопова, које је много теже хватати. То су лопови стоке, којих доста има и који у понеким крајевима краду стоку као да врше какав занат.



Један од таквих лопова јесте и Лазар Богдановић-Селевчанин, чију слику овде износимо. Он у друштву са још некима организовао је читаву банду, која је по разним крајевима крада стоку, па удесивши пасоше износила их на разним ваџарима на продају, док им на послетку полиција начелства окр. смедеревског није ушла у траг.

Лазар је у притвору и признао је последње дело, да је ноћу између 16. и 17. јуна ове године из чаџира украо два вола Милоју Радисављевићу из Лукавице.

Лазар је млад човек. Тек му је 25 година, али до крајности дрзак и опасан. Када је требао да се фотографише претио је фотографу, да ће га зубима заклати. Отимао се и копрцао, али су га три жандарма једва у моменту снимања могли умирити, па и тада је хтео нешто да заусти и опсује, као што слика показује.

Лазар је често дутао и по другим окрузима сем смедеревског, те му износимо слику не би ли се ко сетио, још какве његове «носете». Ко што зна, нека јави начелству окр. смедеревског с позивом на бр. 8006.

ПОТЕРЕ

Риста Милошевић, земљоделац из села Дубова, решењем прокупачког првостепеног суда стављен је под поротни суд и у притвор због крађе стоке Мити Анђелковићу, из Сурдулице. Риста, који је у бегству, средњег је стаса, у лицу смеђ, бркова је жутих; одевен је у одело од жућкастог сукна. Поменути суд актом својим од 30 пр. месеца Бр. 8714, моли све полиц. власти, да Ристу потраже у својим домањима па, у случају проналаска, њему стражарно спроведу. Пронађени Риста може се сировести и управи града Београда с позивом на акт Бр. 24594.

Ђорђе Ивковић, родом из Д. Ковиља у Аустро-Угарској, који је у последње време живео, као сауга, у селу Вел, Моштаници, среза посавског, округа београдског, нанео је тешку телесну повреду тела Димитрију Петровићу, слуги из истог села, и побегао. Ђорђе има 24 год., средњег је стаса, по лицу је роав. Актом својим од 10. тек. месеца Бр. 7330, срески начелник са Умке моли све полициске власти да овога Ђорђа потраже у својим домањима па, у случају проналаска, њему стражарно спроведу. Управа града Београда акт Бр. 24419.

Јосиф Фиџучек, родом из Сиска у Аустро-Угарској, проневерио је у месту рођења 3500 круна и, по уверавању аустро-угарских власти, побегао у Србију. Он има 31 годину, високог је стаса, широких плећа, великих уста, доња му је усна отпуштена, а поглед непријатан. На молбу сисачке полиције, управа града Београда актом својим Бр. 24725, наређује тражење за одбеглим Јозефом кога, у случају проналаска, треба њој стражарно спровести.

Милан Кузмановић, родом из Коњара, среза јасеничког, округа крагујевачког, решењем среског начелника стављен је под кривичну истрагу и у притвор због разбојништва. Милан који је у бегству, има 28—30 год., високог је стаса, сувоњав, има велике, плаве бркове, у оделу је народном. За разбојником Миланом наређује се живо тражење. Пронађеног треба под јаком стражом спровести поменутом среском начелнику с позивом на депешу Бр. 15739, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 25069.

Ноћу, између 17—18 тек. месеца 6 наоружаних зликоваца, од којих је један био маскиран, продрли су насилно у кућу Петра Полипа, каменоресца из Венчаца, округа крагујевачког, па по што су претходно заостављали њега и жену му, отели су и однели: 10 напалеона, 5 ₰ и 5 фунти штерлинга све у злату; 70 динара у српским новчаницама, 40 динара у сребру,

7 златних прстенова и 1 један златан женски сат без ланца. Сви зликовци били су наоружани пушкама острагушама и револверима, а један од њих имао је и јагаган за пасом. Од одећа имали су на себи сукнене гуње и чакшире. По опису оштећених, један од ових зликоваца био је средњег раста, великих бркова, пшцасте-француске браде, а могао је имати 26—30 година. Начелство округа крајевачког депешом од 18. тек. месеца Бр. 14612, моли све полициске власти за најживље тражење зликоваца и покрађе. Акт управе града Београда Бр. 25068.

Тодор — **Тоша Н.**, родом из Лесковца и бив. момак код Панте Танасковића куvara из Крагујевца, извршио је, ноћу између 13.—14. тек. месеца, опасну крађу своје газди Панте и побегао, однев са собом: пар црног одећа и једне панталоне од шевијота. Тодор има 18—20 год., средњег је стаса, црномањаст, носав. Начелство округа крагујевачког депешом Бр. 14397, моли све полициске власти, да овога крадљивца у својим домаћинствима живо потраже па, у случају проналаска, њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда Бр. 24536.

Стеван Петровић, бив. земљоделец из села Скрађана, среза мачванског, који је јула месеца тек. год. пуштен са робије, извршио је мношину опасних и простих крађа у срезу мачванском и побегао из свога села. Он има 50 година, средњег је стаса, дугих образа, бркова жуто-просеких, очију шарених, у одећу је народном. Начелник среза мачванског актом својим од 13. тек. месеца Бр. 14679, моли све полициске власти, да овог Стевана у својим домаћинствима живо потраже и пронађеног њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда Бр. 25185.

Спира Петров, звани „Чавре“, родом из Прилипа а бив. помоћник код Георга Н. Пинтева, трговца колонијалне робе у Софији, пронађено је своје господару преко 8000 лева и



побегао у Србију. Спира има 24 године, омаљен је, пун, лица округлог очју и бркова кестењаве боје. На молбу овдашње бугарске дипломатске агенције, — управа града Београда позива све полициске власти, да овога Спиру

у својим домаћинствима најживље потраже и у случају проналаска њој стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 24649.

ТРАЖИ СЕ

Живку Стојановић, служавку, родом из Ивањице, окривљену због крађе, тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 14366. Живку има 14 год., средњег је стаса, црномањаста, образа дугих. Пронађену треба стражарно спровести поменутом начелству, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 24744.

Владимира Живковића, бив. покућара окривљеног због крађе, тражи кварт теразиски управе гр. Београда актом од 16. тек. месеца Бр. 7618. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом кварту, или самој управи с позивом на акт Бр. 24811.

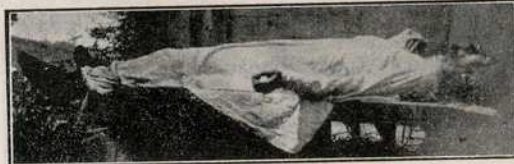
УХВАЋЕН

Петар Чуљић, из В. Дренове, одбегли двадесетогодишњи робијаш нишког казног завода, о коме је била потерница у 36. бр. „Полиц. Гласника“ — ухваћен је и спроведен нишким казн. заводу на издржање осуде.

НАЂЕН ЛЕШ

По извешћу начелства окр. ваљевског од 8. ов. м. Бр. 13839, на дан 17. пр. м. око 6 часова по подне, нађен је један човечији леш у шуми грабовачкој, у атару општине грабовачке среза посавског.

Увиђајем полициске власти, која је одма изашла на лице места утврђено је да је непознато лице убијено на оном истом месту где је и нађено. Како у том крају шуме нема саобраћајног пута, то се држи, да је убијени на то место доведен и тамо над њим извршено убиство из користољубља, јер је одело са њега скинуто и однето.



Ради проналаска идентичности убијенога, износе му се ове две слике, ако могу (због врло рђавог снимања) да послуже као помоћно средство за проналасак.*)

*) Кад је средња власт већ предузела сликање леша у цели проналаска идентичности, требала је у једној фотографији бар већу главу да сними. При увиђају леш је требало описати: по дужини, обиму, боји лица, косе, бркова, очију, стању зуба и т. д. а и све ствари које су још при лешу нађене. О томе је већ толико пута писано у „Полиц. Гласнику“.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ

+ Према извешћу итва. округа врањског од 12. ов. м. № 12.180 5. овог месеца око 8 сати у вече извршено је разбојништво над Антом Миленковићем, трг. из Лесковца и отето му је 60 динара. — Разбојници се налазе у рукама власти.

× Итво. окр. пожаревачког извешћем од 11. ов. м. № 13032, јавља: да је ноћу између 6. и 7. ов. м. нађен убијен код свога салаша у пољу, Алекса Ј. Павловић тежак из Старчева. Кривци су у рукама власти и противу њих се води истрага.

= Према извештају начелства окр. пожаревачког од 11. овог мес. № 21053 Драгутин син Настаса Вељковића из Бубушинаца, бадио се секиром са дрвета, на које се био попео, и случајно погодио Цвету кћер Милије Марјановића, онд., од чега је Цвета после 1/2 сата умрла.

> Начелство округа ваљевског извешћем од 15. ов. мес. № 14.110, јавља: да су 14. овог месеца у вече, Савку удову Петровића из Радљева, у срезу тамнавском, убије њене комшије.

⊖ Према извештају итва. округа пожаревачког од 14. ов. мес. № 13264, Милојка удова Стоке Тасића, из Курјача, отровала се 13. ов. мес. сирћетном есенцијом. Узрок самоубиству непознат.

⊙ Начелство округа пожаревачког, депешом од 17. ов. мес. № 13.368, јавља: да је оглашени хајдук Љубомир Милорадовић, из Пругова, нађен убијен између села Рановца и Кладурава.

§§ Начелство округа моравског, извешћем својим од 18. ов. мес. № 11498, јавља: да су зликовци који су пре кратког времена извршили разбојништво над Вукићем Мијановићем из Гор. Дубца, и том приликом изнудили му 200 дуката, — пронађени и да се налазе у затвору начел. ср. беличког.

⊙ Начелство крагујевачко, актом својим од 18. ов. м. јавља: да је 16. ов. м. у вече између 8 и 9 сати убијен из пушке Стеван Петровић из села Ресника, пред кућом у дворишту. Кривци су пронађени и налазе се у затвору.

— Начелство окр. моравског извешћем од 18. ов. м. № 11508 јавља: да је 17. ов. мес. убијен у селу Витежеву, срезу ресавском, Аврам Тодоровић, из Витежева. Убице се налазе у рукама власти.

△ Неколико Турака, 3. ов. мес. нанали су на кућу Каралића из Каралића среза студеничког. Наши су стражари убили два Турчина и једног ранили који је побегао.

+ Драгић Срдаковић земљоделец из Маова у окр. подринском 5. ов. м. пао је са грма, који је хтео посећи и на месту остао мртав.

** Даница дете од 4 године Борисава Јовановића обућара из Крагујевца, 3. овог мес. неопажена ушла је у магазу Јована Панића бакалина онд., и чепркајући око цакова напуњених кукурузом отисне исте који је претрпају и на месту остане мртав.

Садржај: I. *Службени део:* 1) Укази о постављању и утамањивању хајдука, 2) Распис. II. *Стручни и научни део:* 1) Лондонска егзекутивна полиција, од М. П. Јов., 2) Пријава странаца у француској. III. *Поучно забавни део:* 1) Телија бр. 1. 2) Ко је убица, криминална прича од А. Белоа у преводу од Ј. Угричића. IV. *Поуче и обавештења:* V. *Службене објаве:* 1) Из полициског албума, 2) Потере, 3) Тражи се, 4) Ухваћен, 5) Нађен леш, 6) Криминалне белешке.